

Sygn. akt III AUa 243/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2018 r. w Szczecinie

sprawy S. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 27 lutego 2018 r. sygn. akt VI U 1433/17

oddala apelację.

SSO del. Gabriela Horodnicka SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko

- Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 243/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 25 lipca 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 13 września 2016 roku, przeliczył emeryturę S. D. od 1 sierpnia 2015 roku tj. od daty nabycia uprawnień. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Kwota składek zewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła 56 052 zł 85 gr., kwota

zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła 790 752 zł 42 gr., średnie dalsze trwanie życia ustalono na 129, 90 miesięcy, kwotę emerytury ustalono na 6 518 zł 90 gr., a (po waloryzacji) od 1 sierpnia 2015 roku na kwotę 6 934 zł 98 gr., od 1 marca 2016 roku na 6 951 zł 62 gr., a od 1 marca 2017 roku na 6 982 zł 21 gr.

Powyższą decyzję zaskarżył ubezpieczony S. D., który w odwołaniu z 22 września 2017 roku podniósł, że organ rentowy realizując orzeczenie sądowe zastosował do obliczenia emerytury tabelę z 2003 roku przyjmując wiek powoda 73 lata, tj. wiek z chwili złożenia wniosku o emeryturę, natomiast zgodnie z ustawą o rentach i emeryturach z FUS z dnia 17 grudnia 1998 roku i nowelizacją tejże ustawy z dnia 5 marca 2015 roku – emerytura powinna zostać obliczona ponownie tj. z zastosowaniem tabeli z 2003 roku przy uwzględnieniu wieku w chwili złożenia wniosku o ponowne obliczenie emerytury tj. 76 lat i 9 miesięcy. W rezultacie dalszy wiek powoda został wydłużony o ponad 20 miesięcy.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości, wskazując, że skoro ubezpieczony S. D. przeszedł na emeryturę w wieku 73 lat i 5 miesięcy to zgodnie z Komunikatem Prezesa GUS z 24 marca 2003 roku wskaźnik właściwy dla wieku przejścia na emeryturę dla wnioskodawcy wynosi 129, 9 miesięcy.

Wyrokiem z dnia 27 lutego 2018 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

Ubezpieczony S. D. urodził się w dniu (...), powszechny wiek emerytalny osiągnął w dniu (...).

Decyzją z dnia 17 lipca 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., na wniosek S. D. z dnia 27 kwietnia 2012 roku, przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 kwietnia 2012 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Świadczenie przyznano na podstawie art. 55 w związku z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach.

W dniu 11 sierpnia 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne obliczenie wysokości emerytury przy zastosowaniu tablicy trwania życia obowiązującej w dniu (...), tj. w dniu ukończenia przez niego powszechnego wieku emerytalnego.

Decyzją z dnia 28 stycznia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. przeliczył emeryturę S. D. od 1 sierpnia 2015 roku tj. od miesiąca złożenia wniosku. Emerytura na dzień 1 kwietnia 2016 roku wyniosła 6 565 zł 98 gr. Wskutek odwołania wniesionego przez S. D. – Sąd Okręgowy w Szczecinie badał prawidłowość zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 13 września 2016 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał S. D. prawo do ustalenia wysokości emerytury przy zastosowaniu tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu (...). W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Okręgowy podkreślił, że ubezpieczony wystąpił o przeliczenie świadczenia z zastosowaniem nowej treści art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, natomiast organ rentowy przy ustalaniu średniego dalszego trwania życia zastosował tablicę obowiązującą w dniu 1 stycznia 2009 roku. Sąd Okręgowy wskazał także, że niespornym było iż decyzją z 17 lipca 2012 roku S. D. nabył prawo do emerytury od 1 kwietnia 2012 roku na podstawie art. 27, wyliczone w oparciu o przepis art. 26 ustawy o emeryturach i rentach. Ubezpieczony spełniał więc przesłanki do ponownego ustalenia wysokości emerytury z zastosowaniem przepisu art. 26 ust. 6 w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 maja 2015 roku. Powszechny wiek emerytalny tj. 65 lat osiągnął (...), a zatem zgodnie z jednoznacznym brzmieniem przepisu art. 26 ust. 6 do ustalenia wysokości emerytury należało zastosować tablicę trwania życia obowiązującą w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3., gdyż jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Skoro ubezpieczony przeszedł na emeryturę w wieku 73 lat i 5 miesięcy, zaś zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 24 marca 2003 roku w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. z 4 kwietnia 2003 roku) wskaźnik właściwy dla wieku przejścia na emeryturę wynosił 129, 9 - to takie średnie

dalsze trwanie życia winien był przyjąć organ rentowy ponownie przeliczając wysokość emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

Z powyższym wyrokiem w całości nie zgodził się organ rentowy. W wywiezionej apelacji rozstrzygnięciu zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 26 ust. 6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyjęcie, że przeliczenie emerytury wnioskodawcy w oparciu o wskazany przepis spowodowało obniżenie jej wysokości. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie i utrzymanie w mocy wyroku Sądu Okręgowego.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2017 roku Sąd Apelacyjny w Szczecinie w sprawie III AUa 866/16 oddalił apelację organu rentowego wskazując, że w świetle znowelizowanej treści art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej, organ rentowy winien zastosować do ubezpieczonego tablicę z dnia osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego, a więc 23 listopada 2003 roku, bowiem jest ona korzystniejsza.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego apelacja organu rentowego pozbawiona była jakiegokolwiek merytorycznej argumentacji i sprowadzała się do niczym nieopartej polemiki z interpretacją jasnych przepisów prawa. W ocenie Sądu odwoławczego skoro ubezpieczony przeszedł na emeryturę w wieku 73 lat i 5 miesięcy, to zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 24 marca 2003 roku w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. 2003 nr 17 poz. 272) wskaźnik właściwy dla wieku przejścia na emeryturę winien wynieść 129, 9.

Decyzją z dnia 25 lipca 2017 roku ZUS wykonując wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie przeliczył emeryturę S. D. od 1 sierpnia 2015 roku tj. od daty nabycia uprawnień, wskazując, że podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury. Nadto organ rentowy wskazał, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Średnie dalsze trwanie życia ustalono na 129, 9 miesięcy.

Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione podnosząc, iż analizę prawidłowości zaskarżonej decyzji należy rozpocząć od wskazania, iż postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym w sprawach o emeryturę, prowadzone jest wskutek wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego. W tej sytuacji treść decyzji wyznacza zarówno przedmiot, jak i zakres rozpoznania oraz rozstrzygnięcia sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 1999 roku, II UZ 52/99). W niniejszym postępowaniu pod rozwagę sądu poddana zaś została ocena prawidłowości decyzji ZUS z dnia 25 lipca 2017 roku, którą organ rentowy wykonując wyrok Sądu Okręgowego z dnia 13 września 2016 roku, przeliczył emeryturę S. D. od daty nabycia przez ubezpieczonego uprawnień tj. od 1 sierpnia 2015 roku.

Sąd pierwszej instancji wskazał również, że kolejną kwestią, która została poddana pod rozwagę sądu było ustalenie, czy w realiach przedmiotowej sprawy zachodzą okoliczności uzasadniające ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonego na zasadach określonych w art. 194 d – 194 h ustawy emerytalnej.

Zdaniem tego Sądu, z ustalonego stanu faktycznego wynika, że decyzją z dnia 17 lipca 2012 roku ZUS na wniosek S. D. z dnia 27 kwietnia 2012 roku, przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od miesiąca zgłoszenia wniosku. Następnie w dniu 11 sierpnia 2015 roku ubezpieczony złożył wniosek o ponowne obliczenie wysokości emerytury przy zastosowaniu tablicy trwania życia obowiązującej w dniu (...), tj. w dniu ukończenia przez niego powszechnego wieku emerytalnego. Wskutek powyższego decyzją z dnia 28 stycznia 2016 roku ZUS przeliczył emeryturę ubezpieczonego od 1 sierpnia 2015 roku tj. od miesiąca złożenia wniosku, przy czym przy ustalaniu średniego dalszego trwania życia zastosował tablicę obowiązującą w dniu 1 stycznia 2009 roku. Wskutek wniesienia odwołania przez powoda, wyżej wymieniona decyzja poddana została ocenie Sądu Okręgowego w Szczecinie. Sąd ten uznał w szczególności, że skoro ubezpieczony przeszedł na emeryturę w wieku 73 lat i 5 miesięcy, a zgodnie z Komunikatem Prezesa Głównego

Urzędu Statystycznego z 24 marca 2003 roku w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn - wskaźnik właściwy dla wieku przejścia na emeryturę wynosił 129, 9 miesięcy - to takie właśnie średnie dalsze trwanie życia winien był przyjąć organ rentowy ponownie przeliczając wysokość emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej. Powyższe w ocenie sądu jednoznacznie wynika z uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z 13 września 2016 roku.

Orzeczenie to zostało zaskarżone przez organ rentowy, ubezpieczony zaś domagał się oddalenia apelacji i utrzymania zaskarżonego wyroku w mocy.

Kolejno wyrokiem z dnia 6 czerwca 2017 roku Sąd Apelacyjny w Szczecinie oddalił apelację ZUS-u podzielając stanowisko Sądu Okręgowego (co wynika tak z treści rozstrzygnięcia jak i z uzasadnienia wyroku).

Decyzją z 25 lipca 2017 roku - która poddana została pod ocenę sądu w niniejszym postępowaniu - organ rentowy wykonując prawomocne orzeczenie Sądu Okręgowego z dnia 13 września 2016 roku przeliczył emeryturę ubezpieczonego przy zastosowaniu wskaźnika właściwego dla wieku przejścia na emeryturę, który wynosił 129, 9 miesięcy, a więc zgodnie z ustaleniami zawartymi w uzasadnieniu tego wyroku.

Uznać trzeba, że jeżeli sądy obu instancji stwierdziły, iż organ rentowy winien zastosować do ubezpieczonego tablicę z dnia osiągnięcia przez niego wieku emerytalnego, a więc z (...) – jako korzystniejszej – oraz nazwały (w uzasadnieniach) wysokość wskaźnika średniego dalszego trwania życia i organ rentowy wykonał wyżej wymienione orzeczenie zgodnie z tym wskazaniem, to brak jest podstaw prawnych do zmiany zaskarżonej decyzji. Tym samym zarzuty S. D. są nieuzasadnione.

W przedmiotowej sprawie nie zachodzą także - zdaniem Sądu Okręgowego - przesłanki uzasadniające ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonego na zasadach określonych w art. 194d - 194h ustawy emerytalnej. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 194c ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku i rentach i emeryturach z FUS, jeżeli w okresie od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 30 września 2011 roku emeryt pobierał emeryturę, do której prawo zostało zawieszane od dnia 1 października 2011 roku na podstawie art. 103a, może zgłosić wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury na zasadach określonych w art. 194d - 194h, o ile nie pobrał emerytury wskutek tego zawieszenia przez co najmniej 18 miesięcy.

W ocenie Sądu meriti, w sprawie nie zachodzą zaś okoliczności faktyczne uzasadniające zastosowanie normy zawartej w przywołanym art. 194c a w konsekwencji także norm zawartych w art. 194d - 194h ustawy emerytalnej (gdyż dotyczą one osób, znajdujących się w sytuacji faktycznej określonej w art. 194c ustawy).

Podsumowując Sąd Okręgowy stwierdził, iż nie znalazł podstaw do uznania odwołania od zaskarżonej decyzji za zasadne i dlatego na podstawie dyspozycji art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. odwołanie oddalił.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się ubezpieczony zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

- 1.naruszenie przepisu art. 2 ust 1 noweli ustawy emeryturach i rentach z FUS z 17 grudnia 1998 r. z dnia 5 marca 2015 r przez nieuwzględnienie obliczenia od nowa wysokości emerytury.
2. przywołanie art. 194 c ustawy z 17grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS niemającego umocowania prawnego w przedmiotowej sprawie
3. nieuwzględnienie w odwołaniu art. 194 e w związku z art.194 g jako, że powodowi została przyznana emerytura na podstawie art 27 a jej wysokość ustalono na podstawie art.26 w związku z art.55.

Apelujący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego z dnia 27 lutego 2018 r. w całości i o ponowne rozpoznanie przedmiotowego sporu. Wskazał, że jego emerytura została uszczuplona o 700,00 zł. miesięcznie.

W uzasadnieniu wskazał, że miał obliczoną emeryturę na podstawie art. 55 zgodnie z art. 26 cytowanej ustawy i zastosowaniem tabeli dalszego trwania życia z 2003 r. jako wariantu korzystniejszego. Zastosowanie tabeli życia z 2003 r. było przedmiotem sporu. Zdaniem ubezpieczonego, zgodnie z w/w ustawą i art. 194 g wysokość emerytury należy obliczyć zgodnie z art. 194 e.

Zdaniem skarżącego, przywołany przez pozwanego art 194c w/w ustawy nie ma zastosowania w jego przypadku, gdyż dotyczy ubezpieczonego, który nie rozwiązał umowy z pracodawcą przed przejściem na emeryturę.

Powód ponowne ustalenie wysokości emerytury nabył na mocy nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 5 marca 2015 r /Dz.U 2015r poz.552/ art.1 punkt b oraz art.2 ust. 1 w tej sytuacji obliczenie wysokości emerytury zgodnie z art. 194e na podstawie art. 194g zdaniem powoda jest bezsprzeczne, natomiast stosowanie przepisów zawartej w znowelizowanej ustawie z dnia 5 marca 2015 r do czasu i okoliczności obliczonego kapitału początkowego w m-cu kwietniu 2003 r jest sprzeczne z prawem.

Zdaniem ubezpieczonego, ZUS w wykonaniu wyroku Sądu Apelacyjnego z 06.06.2016 r. obliczył wysokość emerytury z zastosowaniem tabeli z 23 grudnia 2003 r. w odniesieniu do kapitału początkowego ustalonego na dzień 04 kwietnia 2012 r t.j. na dzień złożenia pierwszego wniosku o emeryturę co w ocenie apelującego jest sprzeczne z przepisami obowiązującej ustawy a mianowicie z art. 198e w związku z art 194 g.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny, a swe ustalenia oparł na należycie zgromadzonym materiale dowodowym, którego ocena nie wykraczała poza granice wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd pierwszej instancji wywiódł prawidłowe wnioski z poprawnie dokonanej analizy dowodów. Stąd też, Sąd Apelacyjny ustalenia tego Sądu w całości uznał i przyjął jako własne. Sąd odwoławczy nie stwierdził przy tym naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, w związku z czym poparł rozważania tego Sądu również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia.

Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należycie umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjął za własną, w pełni dzieląc wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd drugiej instancji nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 1997 r., II UKN 61/97, OSNAP 1998/3/104 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 grudnia 1999 r., I PKN 402/99, OSNAP 2001/8/272) zwłaszcza w kontekście lakoniczności zarzutów apelacyjnych.

Rozpoznając niniejszą sprawę podkreślić należy, że postępowanie przed sądem ubezpieczeń społecznych ma charakter jedynie weryfikujący wydane przez organ rentowy decyzje. Uwzględnienie żądania ubezpieczonego, zgłoszonego dopiero w postępowaniu sądowym, co do którego organ rentowy jeszcze nie wydał decyzji, oznaczałoby zmianę charakteru postępowania o wysokość emerytury z administracyjno - sądowego na wyłącznie sądowy. Sąd może oczywiście zmienić decyzję organu i orzec co do istoty sprawy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., ale tylko w razie stwierdzenia, że organ rentowy w zaskarżonej odwołaniem decyzji błędnie zastosował prawo materialne lub formalne. Nie może natomiast zastępować organu rentowego, posiadającego kompetencję do wydawania decyzji w przedmiocie świadczeń, gdyż prowadziłoby to do uznania zbędności postępowania administracyjnego (por.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. II UK 96/14, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2007 r., sygn. I UK 316/06, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004 r., sygn. II UK 395/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2014 r., sygn. II UK 11/14). Zatem zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego.

Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w tym w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego, wszczynane jest w wyniku wniesienia przez ubezpieczonego odwołania od decyzji organu rentowego. Ma więc ono charakter odwoławczy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 maja 2004 r., II UK

395/03, OSNP 2005 nr 3, poz. 43). W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego treść decyzji wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz rozstrzygnięcia sądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601).

W niniejszej sprawie ubezpieczony odwołał się od decyzji organu rentowego wykonującej prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 13 września 2016 r. dokładnie określającym treść decyzji. Ubezpieczonemu przyznano wówczas prawo do ustalenia wysokości emerytury przy zastosowaniu tablic dalszego trwania życia obowiązujących w dniu (...).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy precyzyjnie wykonał wyrok Sądu Okręgowego stosując do obliczenia wysokości emerytury właśnie określone w nim tablice.

Wszelkie inne podnoszone w apelacji kwestie dotyczące zastosowania przepisów art. 194e, 194f, 194g i 194h ustawy emerytalnej mogą być przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy na podstawie nowego wniosku ubezpieczonego i dopiero wówczas decyzja organu rentowego będzie mogła zostać poddana weryfikacji przez Sąd w tym zakresie.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

SSO del. Gabriela Horodnicka SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko

- Stelmaszczuk